

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Кваліфікаційна наукова праця
на правах рукопису

Мащенко Марина Анатоліївна

УДК: 338.242:[502.13+338.47](043.3)

ДИСЕРТАЦІЯ

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНВАЙРОНМЕНТАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

051 – Економіка

Подається на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Мащенко / М.А. Мащенко

Науковий консультант: Дикань Олена Володимирівна, доктор економічних
наук, доцент

*Усі примірники дисертації
ідентичні за змістом
Чисель секретар спеціалізованої
вченої ради Д 64.820.05*

Чорнодровка І.В. Харків – 2019

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ ВИМІРЮВАННЯ, СКОРОЧЕНЬ	24
ВСТУП.....	26
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНВАЙРОНМЕНТАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	39
1.1. Соціально-економічна категорія «інвайронментальна безпека» та визначення її пріоритетів	39
1.2. Особливості реалізації та структурні елементи інвайронментальної безпеки.....	62
1.3. Необхідність забезпечення інвайронментальної безпеки на промисловому підприємстві	87
Висновки до розділу 1.....	102
РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ІНВАЙРОНМЕНТАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК ЦІЛІ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	104
2.1. Економічний варіант визначення інвайронментальної безпеки.....	104
2.2. Соціальний варіант визначення інвайронментальної безпеки.....	119
2.3. Екологічний варіант визначення інвайронментальної безпеки.....	135
Висновки до розділу 2.....	150
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗРОБКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРІОРИТЕТІВ ІНВАЙРОНМЕНТАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	152
3.1. Механізм управління інвайронментальною безпекою України.....	152

3.2. Механізм управління інвайронментальною безпекою підприємства.....	175
3.3. Стратегія забезпечення інвайронментальної безпеки промислових підприємств	191
Висновки до розділу 3.....	205
РОЗДІЛ 4. РЕАЛІЗАЦІЯ ІНВАЙРОНМЕНТАЛЬНОГО ПІДХОДУ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ПРІОРИТЕТІВ	
КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	207
4.1. Аналіз існуючих підходів до оцінки інвайронментальної безпеки промислових підприємств	207
4.2. Методичний підхід до визначення комплексного показника інвайронментальної безпеки промислових підприємств	218
4.3. Аналітичне забезпечення інвайронментальної безпеки промислових підприємств залізничного транспорту	240
Висновки до розділу 4.....	267
РОЗДІЛ 5. ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВАЙРОНМЕНТАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	269
5.1. Об'єктивні засади застосування механізму державно-приватного партнерства у розрізі забезпечення інвайронментальної безпеки промислових підприємств залізничного транспорту	269
5.2. Механізм державно-приватного партнерства як необхідна умова забезпечення інвайронментальної безпеки	290
5.3. Методичний підхід до оцінки ефективності заходів щодо забезпечення інвайронментальної безпеки промислових підприємств залізничного транспорту	309
Висновки до розділу 5.....	356
ВИСНОВКИ	359
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	364

ДОДАТОК А. Огляд дисертацій за темою дослідження	401
ДОДАТОК Б. Утворення та повождення з відходами	409
ДОДАТОК В. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря... ..	416
ДОДАТОК Г. Використання та охорона водних ресурсів	421
ДОДАТОК Д. Екологічний рахунок з охорони атмосферного повітря у 2016 році.....	423
ДОДАТОК Е. Витрати на охорону навколишнього природного середовища	430
ДОДАТОК Ж. Економічна статистика: промисловість	445
ДОДАТОК К. Економічна статистика: транспорт... ..	455
ДОДАТОК Л. Демографічна та соціальна статистика	464
ДОДАТОК М. Нормативно-правові акти, що регулюють охорону навколишнього середовища	480
ДОДАТОК Н. Список публікацій за темою здобувача.	492
ДОДАТОК П. Акти впровадження та авторські свідоцтва.....	503

ВСТУП

Актуальність дослідження. Розвиток інтеграційних процесів і глобалізації вимагає підвищення рівня безпеки промислових підприємств залізничного транспорту та стає необхідною умовою їх функціонування. Питання, пов'язані з соціо-еколого-економічною безпекою підприємств зокрема, набувають актуальності в сучасних умовах розвитку виробництва і зовнішньоекономічних зв'язків і потребують подальших досліджень не тільки на рівні країни, а й на рівні регіонів і підприємств. Підприємство – складна соціо-еколого-економічна система, яка визначає багаторівневість і багатогранність цілей його розвитку. Доцільним є їх узгодження, пошук компромісів, що обумовило необхідність поєднання економічної, екологічної та соціальної складових при обґрунтуванні концепції безпеки промислових підприємств. Управління підприємством потребує відповідних інструментів щодо планування та реалізації заходів, спрямованих, з одного боку, на зниження негативного антропогенного впливу на навколишнє середовище та раціональне використання природно-ресурсного потенціалу екосистем, з іншого, забезпечення ефективної, прибуткової діяльності, що є базисом реалізації поставлених цілей. Тому інвайронментальна безпека стає одним із значущих критеріїв оцінки ефективності менеджменту підприємства, а її забезпечення – одним з ключових процесів діяльності підприємства.

Проблемам економічної безпеки присвячували свої дослідження вчені-економісти Абалкін Л., Аванесова Н., Ареф'єва О., Бінько І., Буркальцева Д., Варналій З., Васильців Т., Геєць В., Губський Б., Дикань В., Дмитрієв І., Жаліло Я., Зайцева І., Кириченко О., Мних О., Мунтіян В., Олейников Е., Пастернак-Таранущенко Т., Павловський М., Пономаренко В., Сідак В., Сухоруков А., Тамбовцев В., Шкарлет С., Шлемко В. та інші. Соціальний аспект безпеки досліджують учені-економісти Гаврилюк О., Євсєєва О., Калініченко Л., Компанієць В., Ляшенко О., Лугова В., Кліменко О.,

Коленда Н., Криворучко О., Українська Л., Третяк В., Черчик Л. та інші. Проблема взаємодії екологічної безпеки та економічної безпеки має місце в роботах Дикань О., Балацького О., Бартова В., Лапіна Є., Мельник Л., Хлобистова Є., Припотень В. та інших. Питання еколого-економічної безпеки на залізничному транспорті мають місце в роботах Дикань В., Витвицького Я., Позднякової Л., Токмакової І., Зоріної О. та інших. Дослідження державно-приватного партнерства розкрито в роботах Норт Д., Варнавського В., Кузьміна Я., Дементьєва В., Головінова О. та інших.

Ураховуючи наукове та практичне значення праць вищезазначених авторів, слід зазначити, що існує потреба у формуванні теоретико-методологічних і методичних положень щодо забезпечення інвайронментальної безпеки промислових підприємств залізничного транспорту.

Це й обумовило вибір теми дисертаційної роботи, визначило предмет, об'єкт, основну мету й завдання дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Положення дисертаційної роботи було викладено в науково-дослідній темі «Проблеми адаптації соціально-економічних систем до екзогенних змін» (номер державної реєстрації 0118U001941, 2019 р.). Зокрема, визначено роль державно-приватного партнерства як механізму забезпечення інвайронментальної безпеки соціально-економічних систем. Положення дисертаційної роботи було викладено в науково-дослідній темі «Управління розвитком суб'єктів господарювання на засадах інноваційної економіки» (номер державної реєстрації ДР 0119U000326, 2019 р.); а саме сутність інвайронментальної безпеки промислового підприємства в умовах структурних перетворень.

Мета та завдання дослідження. Мета дисертаційної роботи полягає в розробці теоретико-методологічного підґрунтя, методичних підходів і практичних рекомендацій щодо забезпечення інвайронментальної безпеки промислових підприємств залізничного транспорту.

Мета дисертаційного дослідження зумовила необхідність вирішення таких завдань:

- дослідити соціально-економічну сутність категорії «інвайронментальна безпека»;
- виявити завдання та пріоритети інвайронментальної безпеки на державному рівні;
- визначити складові інвайронментальної безпеки на державному рівні;
- розробити методичний інвайронментальний підхід щодо раціонального використання природних ресурсів;
- з'ясувати сутність реалізації інвайронментальної безпеки підприємства;
- запропонувати показники критеріальної оцінки соціальної безпеки в рамках інвайронментальної безпеки;
- визначити принципи раціонального природокористування в рамках інвайронментальної безпеки;
- розробити механізм забезпечення інвайронментальної безпеки держави;
- визначити сутність управління інвайронментальною безпекою підприємства;
- сформулювати підходи до управління інвайронментальною безпекою підприємства у стратегічній перспективі;
- запропонувати методику оцінки інвайронментальної безпеки підприємства;
- розробити комплексний показник щодо визначення рівня інвайронментальної безпеки підприємства;
- запропонувати організаційно-економічну модель реалізації державно-приватного партнерства у сфері забезпечення інвайронментальної безпеки підприємств;
- розробити організаційно-економічний механізм державного рівня в рамках державно-приватного партнерства в забезпеченні інвайронментальної

безпеки.

Об'єкт дослідження – процес забезпечення інвайронментальної безпеки промислових підприємств залізничного транспорту в умовах динамічних змін зовнішнього та внутрішнього середовища.

Предмет дослідження – теоретико-методологічні засади, методичні підходи та прикладні положення забезпечення інвайронментальної безпеки промислових підприємств залізничного транспорту в Україні.

Методи дослідження. Теоретичною та методологічною основою цього дисертаційного дослідження є положення економічної теорії, теорії управління, корпоративного управління. У роботі застосовано системний, діагностичний та оптимізаційний підходи, що заклало основи комплексного дослідження забезпечення інвайронментальної безпеки промислових підприємств.

У дисертації було використано такі методи теоретичного й емпіричного дослідження: *аналіз і синтез* – для дослідження сутності, змісту та особливостей стратегічної взаємодії підприємства із суб'єктами зовнішнього середовища; *системний підхід* – при формуванні системи економічної безпеки суб'єкта господарювання та обґрунтуванні можливості управління стратегічною взаємодією підприємства із суб'єктами зовнішнього середовища на системних засадах; *методи теоретичного узагальнення* – для розробки концепції, принципів інвайронментальної безпеки суб'єкта господарювання; *класифікації* – для класифікації складових інвайронментальної безпеки на державному рівні; *методи структурно-логічного та семантичного аналізу* – для уточнення понятійного апарату забезпечення інвайронментальної безпеки підприємства в аспекті управління його стратегічною взаємодією із суб'єктами зовнішнього середовища; *таксономічний аналіз* – для визначення рівня інвайронментальної безпеки підприємства; *метод експертних оцінок* – для розробки науково-методичного інвайронментального підходу щодо раціонального використання природних ресурсів держави; *експертні та статистичні*

методи, метод аналізу ієрархій та метод декомпозиції – при розробці методичного підходу до управління інвайронментальною безпекою підприємства в стратегічній перспективі, *графічний* – для наочного подання статистичного матеріалу та схематичного зображення теоретичних і практичних положень дисертації.

Інформаційну базу дослідження склали законодавчі та нормативні акти України, що регулюють діяльність промислових підприємств і підприємств залізничного транспорту, публікації провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, статистичні звіти місцевих органів влади, Державної служби статистики України, аналітичні матеріали промислових підприємств ПАТ «Укрзалізниця», ресурси Інтернету.

Наукова новизна отриманих результатів. Результати наукового дослідження в сукупності вирішують важливу наукову проблему розроблення теоретико-методичних положень, методичних підходів і практичних рекомендацій щодо забезпечення інвайронментальної безпеки промислових підприємств залізничного транспорту. Найбільш важливі результати дослідження, що містять елементи наукової новизни, полягають у такому:

вперше:

- запропоновано організаційно-економічну модель функціонування державно-приватного партнерства у сфері забезпечення інвайронментальної безпеки, що, являє собою систему зі зворотним зв'язком, яка складається з економічної, екологічної та соціальної підсистем та реалізує через механізм взаємодії з органами державної влади та ринковими інституціями (банківські установи, страхові та консалтингово-інжинірингові компанії) заходи щодо підвищення рівня інвайронментальної безпеки промислових підприємств, а також сприяє розповсюдженню передових досягнень науково-технічного прогресу та ресурсозберігаючих технологій, впровадженню у виробничий процес підприємств раціональних технологій їх організації та провідних зразків технічних засобів, підвищенню кваліфікації кадрів підприємств,

впровадженню технологій екологобезпечного виробництва;

- розроблено механізм забезпечення інвайронментальної безпеки держави, який ґрунтується на інвайронментальних інструментах і методах державного регулювання, містить у собі елементи, методи, вимоги та функції забезпечення інвайронментальної безпеки. Він являє собою систему організаційно-економічних і правових заходів щодо запобігання соціально-еколого-економічним загрозам, яка дозволяє оптимізувати процес забезпечення інвайронментальної безпеки та є основою для досягнення соціальних, економічних та екологічних цілей сталого розвитку держави;

- введено в науковий обіг поняття «інвайронментальна безпека», яку запропоновано визначати як стан захищеності економіки та навколишнього середовища, який сприятиме збереженню стійкості до внутрішніх і зовнішніх загроз за рахунок використання механізму забезпечення інвайронментальної безпеки, а також вирішенню проблем збалансованого розвитку економіки й поліпшення стану навколишнього середовища, що дозволить обрати пріоритетні напрями національних концепцій соціально-еколого-економічного стійкого розвитку держави;

- побудовано систему управління інвайронментальною безпекою промислових підприємств, яка являє собою сукупність взаємодіючих процесів, що ґрунтуються на наукових принципах процесного підходу та враховують постійну ефективну взаємодію підприємств, ринкових інституцій, наукових організацій, муніципальних та державних органів у рамках концепції сталого розвитку держави, відбуваються у внутрішньому середовищі підприємства і забезпечують реалізацію поставлених соціально-еколого-економічних цілей з урахуванням чинників зовнішнього середовища. Це дозволить визначити методологічну основу та розробити пріоритетні підходи до забезпечення працівників ефективними засобами підтримки інвайронментальної безпеки, а також сприятиме своєчасній розробці та впровадженню коригуючих інструментів та методів щодо запобігання прояву негативних наслідків сталого розвитку держави та підприємства;

удосконалено:

- на основі дослідження показників інвайронментальної безпеки, чинників і критеріїв, які її визначають, побудовано систему взаємозв'язку завдань і пріоритетів інвайронментальної безпеки, що, на відміну від існуючих, включає оцінку та зіставлення витрат і результатів у природоохоронній сфері в рамках створення єдиної системи екологічного моніторингу. Це дозволить спрямувати стратегію інвайронментальної безпеки на сталий розвиток, збереження якості життя, сприяння екологічній безпеці, охороні здоров'я та демографічним умовам, а також поглибленню співпраці зі світовою спільнотою у вирішенні екологічних проблем;

- визначення поняття «інвайронментальна безпека підприємства» як поєднання економічної, екологічної та соціальної складової. Принциповою відмінністю авторського підходу є врахування соціальної складової, яка складається з продовольчої, демографічної, гуманітарної, біологічної та політичної безпеки. Це в сукупності дозволить визначати пріоритетні напрямки державної політики у сфері забезпечення інвайронментальної безпеки;

- систему критеріальної оцінки соціальної безпеки у рамках інвайронментальної безпеки, в якій, на відміну від існуючих, у якості первісних оцінок використовуються соціальні відносини, соціальна структура, соціальні конфлікти та десоціалізація суспільства, яким почергово відповідають такі показники, як рівень безробіття, децильний коефіцієнт, мінімальна заробітна плата й індекс людського розвитку. Це дозволить сформувати комплексний показник соціальної безпеки, який, в свою чергу, буде складовим загального показника інвайронментальної безпеки сумісно з комплексним показником економічної безпеки та комплексним показником екологічної безпеки;

- процес побудови системи індикаторів інвайронментальної безпеки промислового підприємства, який, на відміну від існуючих, являє собою процес послідовного проходження етапів визначення мети та завдань

діагностики стану інвайронментальної безпеки промислового підприємства, підбору й оброблення необхідної інформації та безпосереднього формування системи індикаторів інвайронментальної безпеки промислового підприємства. Результатом авторського підходу є визначення рівня інвайронментальної безпеки промислового підприємства як інтегрального показника, побудованого на основі сукупності соціально-економічних, техніко-технологічних, науково-інноваційних та управлінсько-організаційних індикаторів з обов'язковим врахуванням критеріїв, пов'язаних із зовнішнім і внутрішнім середовищем функціонування підприємства;

- визначення рівня інвайронментальної безпеки підприємства за допомогою інтегрального показника, який, на відміну від існуючих, розраховано за середньо геометричною величиною від інтегральних показників комплексної оцінки її економічної, екологічної та соціальної складових та враховує рівень значущості кожного показника відповідної системи. Це дозволить визначити поточний стан інвайронментальної безпеки підприємства;

- науково-методичний інвайронментальний підхід щодо раціонального використання природних ресурсів держави, який, на відміну від існуючих, ґрунтується на довгостроковому дослідженні процесу відтворення природних ресурсів України, складається з п'яти взаємопов'язаних етапів та дозволить розробити пріоритетні напрямки природоохоронної діяльності держави, мінімізувати її витрати та підвищити рівень її інноваційного розвитку, що забезпечить такий стан економіки та навколишнього середовища, який сприятиме стійкому розвитку держави та гармонізує економічну, екологічну та соціальну сфери її господарювання.

- організаційно-економічний механізм державного рівня у рамках державно-приватного партнерства забезпечення інвайронментальної безпеки, який, на відміну від існуючих, являє собою систему довгострокового взаємовигідного співробітництва суб'єктів взаємодії (підприємства, ринкові

інституції, державні установи) з метою забезпечення інвайронментальної безпеки, а також підготовки висококваліфікованих кадрів, обміну передовими технологіями, розповсюдження провідних зразків техніки та ресурсозберігаючих технологій, що дозволить забезпечити активний економічний розвиток промислових підприємств та підвищення функціональності й якості партнерської взаємодії;

дістало подальшого розвитку:

- принципи раціонального природокористування, до яких в рамках інвайронментальної безпеки, на відміну від існуючих, належать такі: забезпечення суспільного інтересу до ресурсів природи, забезпечення відтворення ресурсів природи і екологічний менеджмент. Виокремлення цих принципів дозволить розробити напрямки оптимального використання природних ресурсів для задоволення виробничих потреб і забезпечення відтворення природного капіталу;

- визначення сутності реалізації інвайронментальної безпеки підприємства, яка, на відміну від існуючих, розглядається як процес комплексного докорінного перетворення організаційно-структурної, фінансово-економічної, виробничо-технічної, інформаційної, управлінської складових і відносин власності господарських суб'єктів, що дозволить забезпечити життєздатність та розвиток підприємства;

- концептуальна схема управління соціально-еколого-економічними процесами промислових підприємств у стратегічній перспективі, яка, на відміну від існуючих, передбачає розробку активної чи пасивної інвайронментальної стратегії, збалансованої між економічними цілями розвитку підприємства та негативними наслідками від його впливу на навколишнє середовище й суспільство в залежності від соціально-еколого-економічних цілей. Це дозволить оптимізувати соціально-еколого-економічну політику підприємства.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що використання концептуальних положень, науково-методичних і практичних

рекомендацій, обґрунтованих в дисертації, щодо забезпечення інвайронментальної безпеки промислових підприємств сприятиме підвищенню ефективності діяльності та конкурентоспроможності галузі.

Результати дисертаційного дослідження отримали практичне застосування. Зокрема, концептуальна схема управління соціально-еколого-економічними процесами промислових підприємств у стратегічній перспективі реалізована в діяльності філії «Панютинський вагоноремонтний завод» АТ «Українська залізниця» (акт впровадження №01-06/1962 від 11.04.2019 р.), рекомендації щодо системи управління інвайронментальною безпекою – у діяльності ТОВ «Покровська садиба» (акт впровадження №138 від 15.03.2018 р.), рекомендації щодо визначення рівня інвайронментальної безпеки підприємства – ТОВ «Завод високовольтної апаратури» (акт впровадження №115 від 9.08.2017 р.); організаційно-економічний механізм державного рівня в рамках державно-приватного партнерства забезпечення інвайронментальної безпеки – у діяльності ТОВ «ТПК «Енергія» (акт впровадження №15 від 19.11.2018 р.), організаційно-економічна модель функціонування державно-приватного партнерства у сфері забезпечення інвайронментальної безпеки – у діяльності Департаменту економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації (акт впровадження №197/01 від 21.03.2019 р.), система управління інвайронментальною безпекою – у діяльності виробничого підрозділу «Локомотивне депо Куп'янськ» регіональної філії «Південна залізниця» АТ «Укрзалізниця» (акт впровадження №313-22А/2019 від 16.04.2019 р.).

Окремі положення дисертаційного дослідження використовуються в навчальному процесі Українського державного університету залізничного транспорту при викладанні дисциплін «Економіка підприємства», «Конкурентоспроможність підприємства», «Стратегічне управління підприємством», «Конкурентна стратегія підприємств», «Економічне управління підприємством», «Економіка праці та соціально-трудова відносини»; при виконанні випускних кваліфікаційних робіт магістрів

(довідка від 12.02.2019 р.).

Зареєстровано авторське право на науково-практичні твори «Методичний підхід до визначення комплексного показника інвайронментальної безпеки промислового підприємства» (свідоцтво №86857 від 15.03.2019 р.); «Аналіз підходів оцінювання інвайронментальної безпеки підприємств» (свідоцтво №86858 від 15.03.2019 р.); «Теоретико-методологічні підходи до структурної трансформації національних економічних систем» (свідоцтво №86856 від 15.03.2019 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є результатом самостійно виконаного наукового дослідження, у якій викладено авторський підхід щодо формування теоретичного базису та інструментарію із забезпечення інвайронментальної безпеки підприємств.

Усі наукові результати, пропозиції та висновки, викладені в дисертаційній роботі, отримано автором особисто. Із наукових праць, опублікованих у співавторстві [27–29, 44, 75, 132–134, 153, 179–181, 195–196, 200] у дисертації використано тільки ті ідеї та положення, які є результатом особистої роботи й особистий внесок вказаний у списку опублікованих праць. Матеріали та висновки, отримані в кандидатській дисертації здобувача, у цій дисертації не використовувалися.

Апробація результатів дисертації. Основні положення й результати дослідження протягом 2010-2019 рр. пройшли апробацію та отримали позитивну оцінку на 3 Всеукраїнських та 15 Міжнародних науково-практичних конференціях: Всеукраїнській науково-практичній конференції «Економічний розвиток України в сучасному просторі та часі» (Харків, 2010), Міжнародній науково-практичній конференції «Економічний розвиток України в сучасному просторі і часі» (Харків, 2013), 10 Міжнародній науково-практичній конференції «Образование и наука XXI века» (Софія, 2014), Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Соціально-економічний розвиток України та її регіонів: проблеми науки та практики» (Харків, 2015), Міжнародній науково-практичній конференції «Інформаційна

та економічна безпека (INFECO-2016)» (Харків, 2016), X Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми соціально-економічного розвитку підприємств» (Харків, 2017), Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «Економіко-правові засади формування та розвитку регіональної інфраструктури в умовах децентралізації економіки України» (Харків, 2018), X Ювілейній Міжнародній науково-практичній конференції «Європейський вектор модернізації економіки: креативність, прозорість та сталий розвиток» (Харків, 2018), Міжнародній науковій конференції «Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця» (Харків, 2018), Міжнародній науково-практичній конференції (Ужгород, 2018), Міжнародній науковій конференції «Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та права» (Полтава, 2018), Міжнародній науковій конференції «Цифрова економіка: тренди та перспективи» (Тернопіль, 2018), IV Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Сучасний рух економіки» (Дніпро, 2018), XI Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми соціально-економічного розвитку підприємств» (Харків, 2018), II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Економічний розвиток України в контексті впровадження прогресивних інформаційних технологій та систем управління» (Київ, 2019), Міжнародній науково-практичній конференції «Перспективні напрямки розвитку економіки, фінансів, обліку, менеджменту та права: теорія і практика» (Полтава, 2019), XV Міжнародній науково-практичній конференції «Научная мысль информационного века – 2019» (Польща, 2019), XXXIX Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми сучасної науки» (Санкт-Петербург – Астана – Київ – Відень, 2019).

Публікації. Основні положення й висновки дисертаційної роботи викладено в 54 наукових працях, серед яких 1 одноосібна монографія, 4 колективних монографії, 30 статей у наукових фахових виданнях (з них 25, що входять до наукометричних баз даних), 1 – в інших виданнях; 18 – матеріали і тези доповідей на науково-практичних конференціях. Загальний

обсяг наукових праць становить 48,5 друк. арк., з них особисто автору належать 44,25 друк. арк.

Структура й обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, п'яти розділів, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 511 сторінок, у т. ч. основний текст займає 369 сторінок. Матеріали дисертації проілюстровано 58 рисунками, 31 таблицею та містять 12 додатків. Список використаних джерел налічує 326 найменувань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абалкин Л. И. Выступление на круглом столе Совета Федераций. *Приоритеты и механизмы экономической политики России в кризисный период*. Москва, 1999. Вып. 8. С. 32.
2. Аванесова Н. Е. Аналітичний погляд на теорії забезпечення економічної безпеки. *Сучасний стан наукових досліджень та технологій в промисловості*. 2017. Вип. 2(2). С. 100–105.
3. Аванесова Н. Е., Бойко Л. Г. Системний підхід до формування стратегії управління економічною безпекою в умовах нестабільного існування підприємств. *Фінансово-економічна безпека: стратегічна аналітика та аудиторський супровід: монографія / Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова; за заг. ред. Т. В. Момот. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. С. 138–149.*
4. Аванесова Н. Е. Економічна безпека як складова національної безпеки. *Глобальні та національні проблеми економіки: електронне наукове фахове видання*. 2015. №3. URL: <http://global-national.in.ua/archive/3-2015/37.pdf> (дата звернення: 5.02.2019).
5. Айдарова А. Б. Оценка эколого-экономической безопасности железнодорожного транспорта (на примере Южно-Казахстанской области) : автореф. дис. на соискание учен. степени к-та экон. наук : спец. «Экономика природопользования и охраны окружающей среды». Алматы, 2008. URL: <http://do.gendocs.ru/docs/index-18865.html> (дата обращения: 8.08.2019).
6. Акимова Т. А. Экология : глоссарий. URL: <http://www.ekol.oglib.ru/bgl/7795/787.html> (дата обращения: 8.09.2018).
7. Акулинин Д. Ю. Методы оценки экономической эффективности корпоративного управления в современных российских условиях. URL: <http://www.flcons.ru/main.php?page=57> (дата обращения: 8.09.2018).
8. Анализ стратегий интеграционного сотрудничества (моделей

реализации интеграционного потенциала) наиболее известных интеграционных объединений мира. URL: http://www.eurasiancommission.org/ru/act/integr_i_makroec/dep_makroec_pol/investigations/Documents.pdf (дата обращения: 8.09.2018).

9. Аналітична довідка щодо виконання показників фінансового плану ПАТ «Укрзалізниця» за 2016 рік. URL: http://www.uz.gov.ua/about/investors/financial_statements/ (дата звернення: 5.02.2019).

10. Андреева В. О. Організаційно-економічні підходи до фінансування інвестиційних програм на залізничному транспорті. *Вісник Чернігівського державного технологічного університету*. Серія «Економічні науки». 2013. №4(70). С. 340–344.

11. Андреева О. В. Чинники ефективного інвестування залізниць в умовах динамізації циклів економічного розвитку. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2012. №39. С. 83–88.

12. Андрійчук В. Г. Економічна безпека України : стан, критерії виміру та превентивні заходи її зміцнення. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/uazt/2010_2k.pdf (дата звернення: 5.02.2019).

13. Ареф'єва О. В., Копча Ю. Ю. Фінансове забезпечення потенціалу економічної безпеки підприємства. *Адаптаційно-інтеграційні механізми управління інноваційними процесами в економіці* : колективна монографія за заг. ред. д.е.н., проф. Прохорової В. В. Харків : Видавництво Іванченка І.С., 2019. – С. 243-251.

14. Ареф'єва О. В., Кузенко Т. Б. Планування економічної безпеки підприємств: монографія. Київ : Вид-во Європейського університету, 2004. 170 с.

15. Бадагуев Б. Т. Экологическая безопасность предприятия: приказы, акты, инструкции, журналы, положения, планы. Москва : Альфа-Пресс, 2011. 568 с.

16. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення). Київ : Національний торговельно-економічний університет. 2004. 759 с.
17. Бараш Ю. С., Чаркіна Т. Ю. Стратегія управління реформуванням залізничним транспортом України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2016. №53. С. 24–30.
18. Бараш Ю. С. Управління залізничним транспортом країни : монографія. 2-ге вид., перероб. і доп. Дніпропетровськ : Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, 2006. 264 с.
19. Безбожний В. Вибір способу забезпечення соціально-економічної безпеки великих промислових підприємств : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / СНУ ім. В. Даля МОН України. Луганськ, 2009. 20 с.
20. Белкин Д. В. Экономическая безопасность предприятия как корпоративный ресурс стратегического значения : автореф. дис. на соискание учен. степени к-та экон. наук : спец «Экономика и управление народным хозяйством» (экономическая безопасность). Москва, 2012. 26 с.
21. Біль М. М. Механізм державного управління туристичною галуззю на регіональному рівні : теоретико-прикладний аспект; за наук. ред. д.е.н. О.П. Крайник. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. 288 с.
22. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия. Киев : Ника-центр, Эльг. 2004. 784 с.
23. Блинникова С. Н. Управление экономической безопасностью промышленного предприятия : дис. ... канд. экон. наук : 08.00.05. Москва, 2005. 150 с.
24. Богомолов В. А. Экономическая безопасность : учебн. пособ. Москва : ЮНИТИ, 2006. 303 с.
25. Большина Е. П. Экология металлургического производства : учебн. пособ. Новотроицк : НФ НИТУ «МИСиС», 2012. 155 с.
26. Бондаренко Е. Ю. Оптимизация рисков частно-государственного партнерства с участием международных финансовых институтов.

Экономические науки. 2008. № 5. 140 с.

27. Бріль М. С., Мащенко М. А. Аналіз динаміки показників рівня життя населення України. *Проблеми соціально - економічного розвитку підприємств* : тези доповідей XI міжнародної науково- практичної конференції (26–28 листопада 2018 р., м. Харків). Харків : ТОВ «Планета-Прінт», 2018. С. 47– 49. (*Особистий внесок автора: обґрунтовано соціальну та економічну складову інвайронментальної безпеки*).

28. Бріль М. С., Мащенко М. А. Аналіз проблем еколого-економічної безпеки. *Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця* : тези доповідей за матеріалами Міжнародної наукової конференції (31 травня – 1 червня 2018 року, м. Харків). Харків : ХНЕУ імені Семена Кузнеця, 2018. С. 17–19. (*Особистий внесок автора: проаналізовано проблеми еколого-економічної безпеки регіону*).

29. Бріль М. С., Мащенко М. А. Економічна безпека регіонів та її роль у забезпеченні національної безпеки. *Інноваційна економіка*. 2014. №6. С. 318–325. (*Особистий внесок автора: визначено рівень впливу економічної та соціальної безпеки на економічне зростання*).

30. Буркальцева Д. Д. Інституціональне забезпечення економічної безпеки України : монографія. Київ : Знання України, 2012. 347 с.

31. Варнавский В. Г. Государственно-частное партнерство в России. Проблемы становления. *Отечественные записки*. 2004. №6. URL: <http://www.strana-oz.ru> (дата обращения: 8.09.2018).

32. Варналій З. С., Буркальцева Д. Д., Саєнко О. С. Економічна безпека України : проблеми та пріоритети зміцнення : монографія. Київ : Знання України, 2011. 299 с.

33. Варналій З. С. Проблеми та шляхи забезпечення економічної безпеки України. *Економіка та управління*. 2001. №3. URL: <http://www.rainbow.gov.ua/news/25.html> (дата звернення: 5.02.2019).

34. Васильєв О. В., Мейта В. І. Формування системи управління економічною безпекою промислових підприємств. *Економічний аналіз*: зб.

наук. праць. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2013. Том 14. №2. С. 138–145.

35. Ващекин Н. П., Дзलिएв Н. П., Урсул А. Д. Безопасность предпринимательской деятельности : учебн. пособ. 2-е изд. дополн. и переработ. Москва : ЗАО Изд-во «Экономика», 2002. 334 с.

36. Вергун А. М., Нефедова Т. М., Тарасенко І. О. Особливості управління фінансово-економічною безпекою підприємства. *International scientific journal*. 2015. №2. С. 27–31. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2015_2_7 (дата звернення: 5.02.2019).

37. Виленский П. Л., Лившиц В. Н., Смоляк С. А. Оценка эффективности инвестиционных проектов : теория и практика : учебно-практ. пособие. Москва : Дело, 2008. 1104 с.

38. Власюк О. С. Економічна безпека України в умовах ринкових трансформацій та антикризового регулювання. Київ : ДННУ «Академія фінансового управління», 2011. 474 с.

39. Власюк О. С. Теорія та практика економічної безпеки в системі науки про економіку. Київ : Нац. ін-т пробл. міжнар. безпеки при Раді нац. безпеки і оборони України, 2008. 48 с.

40. Влияние энергетического фактора на экономическую безопасность регионов Российской Федерации / отв. ред. А. Татаркин. Екатеринбург : Издательство Уральского университета, 1998. 195 с.

41. Волошин С. М., Печерська Т. П. Економічний механізм забезпечення екологічної безпеки в системі державного регулювання природно-техногенною безпекою. *Економіка природокористування і охорони довкілля: щорічник наукових праць* / НАН України; Рада по вивченню продуктивних сил України / Б. М. Данилишин (відп. ред.). Київ, 2006. С. 89–97.

42. Гаврилко П. П., Лалакулич М. Ю., Важинський Ф. А. Основні підходи до оцінювання схильності підприємств до банкрутства. *Науковий*

вісник НЛТУ України. 2011. Вип. 21.18. С. 162–166.

43. Гальчинський А. С. Методологія аналізу економічної глобалізації. *Економіка України*. 2009. №1. С. 4–18.
44. Гапоненко О. Є., Мащенко М. А. Комплексна оцінка використання виробничих ресурсів промислового підприємства. *Бізнес Інформ*. 2012. №2. С. 150–154. (*Особистий внесок автора: обґрунтовано необхідність оцінки використання виробничих ресурсів промислового підприємства*).
45. Гедз М. Й. Державно-приватне партнерство як механізм активізації модернізаційних процесів в Україні. *Ефективна економіка: електронне наукове фахове видання*. 2011. №10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3298> (дата звернення: 5.02.2019).
46. Герасимчук З. В. Еколого-економічні основи формування та реалізації регіональної політики сталого розвитку (питання методології та методики) : автореф. дис на здобуття наук. ступеня доктора економ. наук : 08.10.01. Львів, 2002. 52 с.
47. Герасимчук З. В. Регіональна політика сталого розвитку: методологія формування, механізми реалізації : монографія. Луцьк : Надстр'я, 2001. 528 с.
48. Гладченко Т. Н. Индикаторы экономической безопасности предпринимательской деятельности. *Менеджер*. 2000. №12. С. 111–113.
49. Гончаренко І. Г. Державний механізм регулювання соціально-економічного розвитку: теорія, методологія та практика : дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук : 25.00.02. Маріуполь, 2015. 390 с.
50. Государственно-частное партнерство : новые возможности для развития инфраструктуры в странах с переходной экономикой : материалы междунар. науч.-практ. конф. (21-22 октября 2008 г., г. Москва). URL: <http://veb.ru/ru/PPP/prpconfi.html> (дата обращения: 5.02.2019).
51. Гощинська Д. Я. Принципи та моделі партнерства в умовах кластерної взаємодії ІТ-підприємств. *Ефективна економіка: електронне*

наукове фахове видання. 2016. №1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4747> (дата звернення: 5.02.2019).

52. Грабельников А. В. Аналіз методів державного регулювання транспортної системи. *Актуальні проблеми державного управління*. 2011. №2(40). С. 100–107.

53. Гребешкова О. М., Махова Г. В. Проектний підхід до формування стратегічних партнерств підприємств. URL: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Znpchdtu/.../4_Grebeshkova.pdf (дата звернення: 5.02.2019).

54. Гребешкова О. М., Махова Г. В. Стратегічні партнерства підприємств : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2012. 403 с.

55. Гридэл Т. Е., Алленби Б. Р. Промышленная экология : учеб. пос. для вузов; пер. с англ. под. ред проф. Э.В. Гирусова. Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2004. 527 с.

56. Грунин О. А., Грунин С. О. Экономическая безопасность организации. Санкт-Петербург : Питер, 2002. 160 с.

57. Губський Б. В., Власюк О. С. Теорія та практика економічної безпеки в системі науки про економіку. Київ : Нац. ін-т пробл. міжнар. безпеки при Раді нац. безпеки і оборони України, 2008. 235 с.

58. Губський Б. В. Економічна безпека України : методологія виміру, стан і стратегія забезпечення : монографія. Київ : ДП «Укрархбудінформ», 2001. 122 с.

59. Гуменюк А. М. Безпека структурно-інституціональної трансформації економіки регіону : теоретичні основи та прикладні аспекти : монографія. Київ : НІСД, 2014. 468 с.

60. Данилишин Б. Державно-приватне партнерство – стратегічна форма взаємодії влади і бізнесу. URL: <http://news.yurist-online.com/news/kmu/2>. (дата звернення: 5.02.2019).

61. Дацків Р. М. Економічна безпека у глобальному вимірі. *Актуальні проблеми економіки*. 2004. №7. С. 143–153.

62. Дейнека О. Г., Позднякова Л. О. Теоретичні та методологічні складові розвитку залізничного транспорту України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2008. №25. С. 62–65.
63. Дейнека О. Г. Регіональний аспект диспропорцій соціально-економічного розвитку України. *Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eupmg_2009_1_3 (дата звернення: 5.02.2019).
64. Державне управління у сфері безпеки соціально-еколого-економічних систем : монографія / Домбровська С. М., Коврегін В. В., Помаза-Пономаренко А. Л., Колєнов О. М. Харків : НУЦЗУ, 2017. 244 с.
65. Дикань В. В. Державне регулювання розвитку машинобудування України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2013. №42. С. 213–217.
66. Дикань В. В. Забезпечення розвитку машинобудівного комплексу України в умовах створення промислово-логістичної системи : монографія. Харків: УкрДАЗТ, 2013. 390 с.
67. Дикань В. Л. Государственное управление развитием экономики Украины в условиях «третьей волны» глобализации. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2013. №43. С. 11–20.
68. Дикань В. Л., Воловельська І. В., Маковоз О. М. Економічна безпека підприємства : навч. посіб. Харків : УкрДАЗТ, 2011. 266 с.
69. Дикань В. Л., Компанієць В. В., Полякова О. М. Етичні основи бізнесу : навч. посіб. Харків : УкрДАЗТ, 2012. 316 с.
70. Дикань В. Л., Зубенко В. О. Забезпечення ефективності інноваційної діяльності підприємств залізничного транспорту : монографія. Харків : УкрДАЗТ, 2008. 194 с.
71. Дикань В. Л., Заєць Г. П. Забезпечення ефективності менеджменту промислових підприємств на засадах управління витратами на персонал. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. №62. С. 297–306.

72. Дикань В. Л., Назаренко І. Л. Комплексна методика визначення рівня економічної безпеки, оцінки ризиків та ймовірності банкрутства підприємств : монографія. Харків : УкрДАЗТ, 2011. 142 с.
73. Дикань В. Л., Токмакова І. В. Розвиток еколого-економічного управління на підприємствах України в умовах євроінтеграції : монографія. Харків : УкрДАЗТ, 2008. 150 с.
74. Дикань О. В. Організаційно-економічний інструментарій забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств залізничного транспорту : монографія. Харків : УкрДУЗТ, 2016. 443 с.
75. Дикань О. В., Мащенко М. А. Соціальні аспекти інвайронментальної безпеки. *Інноваційна економіка*. 2018. №3–4. С. 80–86. *(Особистий внесок автора: визначено показники критеріальної оцінки соціальної складової інвайронментальної безпеки України)*.
76. Дикань О. В. Теоретико-методологічні аспекти забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств залізничного транспорту : дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук : 08.00.04 / Український державний університет залізничного транспорту. Харків, 2016. 478 с.
77. Дикань О. В. Удосконалення державного регулювання транспортного комплексу України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.02.03. Харків, 2006. 20 с.
78. Дмитрієв І. А. Соціально-економічні аспекти підприємницької діяльності : монографія. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2007. 200 с.
79. Долженко Е. Н. Аналитическая система комплексной оценки экологической без-опасности промышленных предприятий (на примере предприятий г. Норильска) : автореф. дис. на соискание учен. степени к-та тех. наук : спец. «Управление в социальных и экономических системах». Барнаул, 2007. 20 с.
80. Древаль О. Ю., Грищенко І. В. Проблеми управління економічним потенціалом регіону з урахуванням вимог еколого-економічної безпеки. *Вісник Сумського державного університету*. Серія Економіка. 2011.

№1. С. 21–26.

81. ДСТУ ISO 14001:2006. Системи екологічного управління. Вимоги та настанови щодо застосовування (ISO 14001:2004, IDT). Введ. 2006-05-15. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 17 с.

82. Дубров А. М., Мхитарян В. С., Трошин Л. И. Многомерные статистические методы : учеб. М.: Финансы и статистика, 1998. 352 с.

83. Дубровская Н. В., Мищенко Е. С. Обеспечение качества образовательных программ экологической направленности – шаг к устойчивому экономическому развитию. *Вопросы современной науки и практики*. Университет им. В.И. Вернадского. 2017. №1(63). С. 122–130.

84. Економіка довкілля і природних ресурсів : монографія / Ю. В. Дзяди́кевич та ін. Тернопіль : Астон, 2016. 392 с,

85. Економіка підприємства : підруч. / Й. М. Петрович, А. Ф. Кіт, Г. М. Захарчин, Г. І. Кіндрацька. Львів : Магнолія, 2008. 580 с.

86. Економіка України : підсумки перетворень та перспективи зростання. За ред. академіка НАН України В. Гейця. Харків: Форт, 2000. 392 с.

87. Економічна безпека України : монографія / за ред. В. Г. Федоренка, І. М. Грищенка, Т. Є. Воронкової. Київ : ТОВ «ДКС Центр», 2017. 462 с.

88. Елкина Л.Г. Управление экологическими ресурсами : монография. Москва: Палеотип, 2005. 325 с.

89. Ергин Д. Добыча : всемирная история борьбы за нефть, деньги и власть; пер. с англ. Москва : Альпина Паблишер, 2011. 944 с.

90. Євсеева О. О. Стратегічні напрями соціального розвитку, шляхи державного регулювання: монографія. Київ: Видавець В.Ф. Коваленко, 2011. 524 с.

91. Єфремов К., Георгадзе Е. Вопросы экономической безопасности региона. *Вопросы статистики*. 2002. №2. С. 55–64.

92. Жаліло Я. А. Стратегія забезпечення економічної безпеки України. Пріоритети та проблеми імплементації. Стратегія національної

безпеки України в контексті досвіду світової спільноти. Київ : Сатсанга, 2001. 224 с.

93. Жаліло Я. А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави: монографія. Київ: НІСД, 2009. 336 с.

94. Жаліло Я. А. Економічна безпека держави, підприємства, особи в інтегрованому суспільстві. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. Київ : ВПЦ «Київський ун-т», Ін-т міжнар. відносин. 2001. Вип. 26. С. 24–27.

95. Жулавский А. Ю. Основы эколого-экономической сбалансированности развития региона. *Вестник Сумского государственного университета*. Серия Экономика. 2007. Т.2, №1. С. 112–122.

96. Забродский В. А., Кизим Н. А., Янов Л. И. Современные методы организации и управления промышленным производством. Харьков : АО «Бизнес-Информ», 1997. 64 с.

97. Зайцева І. Ю., Ковтун Т. В. Застосування проактивного підходу при формуванні економічної безпеки на залізничному транспорті. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2015. №50. С.180–184.

98. Зайцева І. Ю., Кореницька Ю. А. Розширення тезауруса до вирішення проблеми управління фінансовою складовою економічної безпеки підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2013. № 42. С. 217–221.

99. Зайцева І. Ю., Сиромятнікова О. О. Інвестування як домінанта економічного розвитку підприємств залізничного транспорту. *Економічний форум*. 2013. №3. С. 171–174.

100. Зайцева І. Ю. Формування системи показників, що характеризують фінансову складову економічної безпеки транспортних підприємств. *Ефективна економіка: електронне наукове фахове видання*. 2013. №7. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2214> (дата звернення: 5.02.2019).

101. Зайченко Ю. П., Кебкал О. Г., Крачковский В. Ф. Нечіткий метод групового врахування аргументів та його застосування в задачах

прогнозування макроекономічних показників. *Наукові вісті НТУУ КПІ*. 2000. №2. С. 18–26.

102. Зайченко Ю. П. Нечіткі моделі і методи в інтелектуальних системах. Київ : Видавничий дім «Слово», 2008. 344 с.

103. Закон України Про державно-приватне партнерство від 1 липня 2010 року № 2404-VI: чинний станом на 10.06.2018. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. №40. Ст. 524. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17> (дата звернення: 5.02.2019).

104. Закон України Про національну безпеку України від 21 червня 2018 року № 964-VIII: чинний станом на 08.07.2018. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. №31. Ст. 241. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12> (дата звернення: 5.02.2019).

105. Закон України Про охорону навколишнього природного середовища від 25 червня 1991 року №XII: чинний станом на 12.10.2018. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. №41. Ст. 546. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1264-12> (дата звернення: 5.02.2019).

106. Затонский А. В. Преимущества дифференциальных моделей в эколого-экономическом моделировании. *Известия Томского политехнического университета*. 2012. Т.320, №5. С. 134–139.

107. Захаров О. І., Пригунов П. Я. Організація та управління економічною безпекою суб'єктів господарської діяльності : навч. посіб. Київ : КНТ, 2008. 257 с.

108. Зоріна О. І. Забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку залізничного транспорту України : монографія. Харків : УкрДАЗТ, 2012. 307 с.

109. Зоріна О. І., Сиволовська О. В. Оцінка конкурентоспроможності транспортної послуги. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2013. №42. С. 288–292.

110. Ильяшенко С. Н. Составляющие экономической безопасности предприятия и подходы к их оценке. *Актуальні проблеми економіки*. 2003.

№3. С. 12–19.

111. Іванюта П. В. Державне регулювання еколого-техногенною безпекою України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2010. №8. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=164> (дата звернення: 5.02.2019).

112. Іванюта Т. М., Заїчковський А. О. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2009. 256 с.

113. Іващенко П. О., Семеняк І. В. Багатовимірний статистичний аналіз. Харків : Вид-во «Основа», 1992. 144 с.

114. Іляш О. Наукові передумови ідентифікації категорії «соціальна безпека регіону». *Збірник наукових праць Луцького національного технічного університету*. Економічні науки. Сер. «Регіональна економіка». 2010. Вип. 7(27), Ч. 3. С. 37–62.

115. Інвайронментальна агресія : методичні рекомендації до проведення тренінгу для слухачів післядипломної освіти / О. М. Кліменко, М. А. Машенко. Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 108 с.

116. Інноваційно-технологічний розвиток України : стан, проблеми, стратегічні перспективи : аналітичні матеріали до Парламентських слухань «Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів» / Л. І. Федулова, Ю. М. Бажал, І. А. Шовкун та ін.; за ред. Л. І. Федулової, Г. О. Андрощука; Ін-т екон. та прогнозування, НАН України. Київ, 2009. 196 с.

117. Калініченко Л. Л. Вирішення інвестиційної проблеми інноваційного розвитку підприємств залізничного транспорту. *Економіка : проблеми теорії та практики*. Дніпропетровськ : ДНУ, 2008. Вип. 236, Т. 2. С. 222–227.

118. Калініченко О. І. Теоретико-методичні аспекти управління конкурентоспроможністю підприємств залізничного транспорту : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.04. Харків : УкрДАЗТ, 2012. 188 с.

119. Камлик М. І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект: навч. посіб. Київ : Атіка, 2005. 432 с.
120. Капустин Н. Экономическая безопасность отрасли и фирмы. *Бизнес-информ.* 1999. №11–12. С. 45–47.
121. Карташов Є. Г. Державне управління стійкістю регіональних еколого-економічних систем : теорія, методологія, практика : монографія. Київ : ТОВ «ДКС Центр», 2015. 378 с.
122. Качала Т. М. Розвиток державно-приватного партнерства в житлово-комунальному господарстві регіону : проблеми та перспективи. *Формування ринкової економіки* : зб. наук. праць. Київ, 2010. №23. С. 218–223.
123. Качинський А. Б. Індикатори національної безпеки : визначення та застосування їх граничних значень : монографія. Київ : НІСД, 2013. 104 с.
124. Кашин В. И. Экологизация – главное условие устойчивого развития общества. *Правда.* 2012. №5. С. 7.
125. Кириченко О. А., Лаптев С. М., Пригунов П. Я. Управление финансово-экономической безопасностью. Київ : Дорадо-друк, 2010. 480 с.
126. Кірдіна О. Г. Методологічні аспекти інвестиційно-інноваційного розвитку залізничного комплексу України як складової національного господарства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук : 08.00.03. Харків : УкрДАЗТ, 2011. 36 с.
127. Кірдіна О. Г. Обмеження та орієнтири техніко-технологічного розвитку України в умовах глобалізації. *Маркетинг і менеджмент інновацій.* 2011. №4. С. 179–184.
128. Кірдіна О. Г. Організація виробничих систем в умовах формування інноваційної моделі економіки України. *Вісник економіки транспорту та промисловості.* 2012. № 37. С. 48–55.
129. Клебанов Т., Чернова Н. Адаптивні моделі оцінки та аналізу економічної безпеки регіону. Харків : ІНЖЕК, 2003. 188 с.
130. Кліменко О. М., Мащенко М. А. Інвайронментальна економіка :

навч. посіб. для студентів напряму підготовки «Економічна теорія». Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 176 с.

131. Кліменко О. М., Мащенко М. А. Соціальна економіка : навч. посіб. Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. 148 с.

132. Кліменко О. М., Мащенко М. А. Поширення корпоративної відповідальності в Україні як втілення стратегії партнерства підприємництва, власті та суспільства . *Бізнес Інформ*. 2014. №1. С. 51–56. (Особистий внесок автора: розкрито проблеми та напрямки становлення відповідальності бізнесу в Україні для успішної, стійкої та довгострокової взаємодії підприємництва, влади та суспільства).

133. Кліменко О. М., Мащенко М. А. Розвиток соціального партнерства на сучасному етапі в Україні. *Економічний розвиток України в сучасному просторі і часі* : мат. Міжнарод. наук.-практич. конф. (23–24 жовтня 2013, м. Харків). Харків, 2013. С. 147–151. (Особистий внесок автора: обґрунтовано роль соціального партнерства на сучасному етапі в Україні).

134. Кліменко О. М., Мащенко М. А. Становлення відповідальності бізнесу в Україні як реформаційна інновація ефективної взаємодії підприємництва, власті та суспільства. *Лібермановські читання: Економічна спадщина та сучасні проблеми* : монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Пономаренка В. С., д-ра екон. наук, проф. Кизима М. О. – Харків : ВД "ІНЖЕК", 2012. С. 183–197. (Особистий внесок автора: розглянуто питання соціальної складової інвайронментальної безпеки).

135. Ковалев Д., Плетникова И. Количественная оценка уровня экономической безопасности предприятия. *Економіка України*. 2001. №4. С. 35–40.

136. Козаченко Г. В., Пономарьов В. П., Ляшенко О. М. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: монографія. Київ : Лібра, 2003. 280 с.

137. Кокурин Д. И. Инновационная деятельность. Москва : Экзамен,

2001. 576 с.

138. Колєнов О. М. Напрямки вдосконалення механізму формування та реалізації державної екологічної політики в Україні. *Актуальні проблеми державного управління* : зб. наук. пр. Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ, Магістр, 2014. №1(45). С. 80–86.

139. Колышкин А. В., Жилкин С. А. Области применения моделей прогнозирования банкротства. *Современные аспекты экономики*. 2008. №10(135). С. 32–34.

140. Компанієць В. В. Управління розвитком соціально-економічних систем у духовно-моральному та соціокультурному вимірі : монографія. Ч.1. Харків : УкрДАЗТ, 2011. 305 с.

141. Кондратьєв Я. Ю., Ліпкан В. А. Концепція національної безпеки України: теоретико-правові аспекти зарубіжного досвіду. Київ : Нац. акад. внутрішніх справ України, 2003. 20 с.

142. Концепція економічної безпеки України / Ін-т. економ. прогнозування; кер. проекту В. М. Геєць. Київ : Логос, 1999. 56 с.

143. Костенко Т. Д. Економічний аналіз и діагностика стану сучасного підприємства: навч. посібник. 2-ге вид. перероб. та допов. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 400 с.

144. Кравченко М. С., Погорелов В. М. Екологічне підприємництво в Україні: сутність поняття, сучасний розвиток і перспективи цього виду діяльності в країні. *Вісник ПДТУ*. Серія: Економічні науки. 2017. Вип. 34. С. 361–369.

145. Кремлев Н, Федоров В., Сергеев М.. Вопросы оценки экономической безопасности региона. *Вопросы статистики*. 2001. №2. С. 42– 52.

146. Криворучко О. Н., Шинкаренко В. Г. Гармонизация систем управления предприятием на основе менеджмента качества. *Економіка транспортного комплексу*. 2010. Вип. 15. С. 7–21.

147. Криворучко О. М. Интегрированные процессы транспортно-

логістического обслуговування потребителів. *Економіка транспортного комплексу*. 2017. Вип. 29. С. 86–99.

148. Криворучко О. М., Водолажська Т. О. Методичні положення розробки стратегії за типами та цілями кадрової політики. *Економіка транспортного комплексу*. 2016. Вип. 27. С. 29–41.

149. Купчак Б. Економічна безпека підприємництва : суть та умови виникнення. *Науковий вісник Львів. держ. ун-ту внутр. справ*. Сер. «Економіка». 2010. Вип. 2. С. 334–346.

150. Курицько Р. Н. Осваиваем КСО: просто о сложном. Киев : Журнал «Радуга», 2011. 204 с.

151. Лазор О., Загвойская Л. Эколого-экономические подходы к реализации экологической политики. *Економіка України*. 2002. №12. С.76–78.

152. Лисаускене М. В., Лихачева Т. И. Инвайронментальная социология : ступени развития. *Вестник ВГУ : Гуманитарные науки*, 2005. №1. С. 313–321.

153. Литвиненко А. В., Мащенко М. А. Marginalism as the basis of economic behavior. *Ефективна економіка: електронне наукове фахове видання*. 2019. №2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2019/64.pdf (*Особистий внесок автора: обґрунтовано застосування маржинального підходу до дослідження і оптимізації витрат фірми*) (дата звернення: 28.02.2019).

154. Ліпкан В. А. Теоретико-методологічні засади управління у сфері національної безпеки України : монографія. Київ : Текст, 2005. 350 с.

155. Ліпкан В. А. Національна безпека України : навч. посіб. Київ : Кондор, 2008. 552 с.

156. Логутова Т. Г., Нагаєвський Д. І. Економічна безпека підприємства: сутність, завдання та методи забезпечення. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності: зб. наук. праць*. Маріуполь, 2011. Т. 2. С. 204–207.

157. Лугова В., Голубєва Т. Соціальна безпека як ключова підсистема безпеки підприємства. *Бізнес Інформ*. 2011. №10 С. 69–72.
158. Любушин Н. П., Бабичева Н. Э., Галушкина А. И., Козлова Л. В. Анализ методов и моделей оценки финансовой устойчивости организаций. *Экономический анализ*. 2010. №1(166). С. 3–12.
159. Ляшенко О., Безбожний В. Значення соціально-економічної безпеки підприємства як функція сучасного менеджменту. *Наукові праці ДОНТУ*. Економіка. 2007. Вип. 33. С. 66–70.
160. Макара О. В. Механізм державно-приватного партнерства як необхідна умова зміцнення економічної безпеки. *Науковий вісник Полтавського університету економіки та торгівлі*. 2013. №4(60). С. 9–14.
161. Малиш Н. А. Екологічна політика : конфліктність, стратегія, тактика. *Державне управління : теорія і практика*. 2009. №2(10). С. 1–9. URL: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Dutp/2009_2/doc_pdf/Malysh.pdf (дата звернення: 28.02.2019).
162. Малиш Н. А. Екологічна складова економічної політики України. *Державне управління : теорія і практика*. 2009. №1(9). С. 1–9. URL: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Dutp/2009-1/doc_pdf/Malysh_NA.pdf (дата звернення: 28.02.2019).
163. Малыш Н. А. Механизм реализации геоэкономической стратегии экологической политики. *Проблемы управления*. 2010. №4(37). С. 96–99.
164. Матвійчук А. В. Моделювання та аналіз економічних систем на підґрунті теорії нечіткої логіки : дис. докт. екон. наук : 08.00.11. Київ : КНЕУ, 2007. 425 с.
165. Мащенко М. А. Аналіз підходів оцінювання інвайронментальної безпеки підприємств. *Економіка розвитку*. 2018. №3. С. 13–19.
166. Мащенко М. А. Аналітичний огляд моделей державно-приватного партнерства у розрізі забезпечення інвайронментальної безпеки. *Агросвіт*. 2018. №24. С. 31–35.
167. Мащенко М. А. Державно-приватне партнерство як механізм

забезпечення інвайронментальної безпеки соціально-економічних систем. *Проблеми адаптації соціально-економічних систем до екзогенних змін* : монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. Л. Калініченко. – Харків : ФОП Панов А. М., 2019. С. 560–571. (*Особистий внесок автора: обґрунтовано роль державно-приватного партнерства у забезпеченні інвайронментальної безпеки соціально-економічних систем*).

168. Мащенко М. А. Державно-приватне партнерство як умова забезпечення інвайронментальної безпеки. *Ефективна економіка*. 2018. №12. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/83.pdf (дата звернення: 30.12.2018).

169. Мащенко М. А. Екологізація виробництва як умова розвитку економіки. *Цифрова економіка: тренди та перспективи* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (25 жовтня 2018 р., м. Тернопіль). Тернопіль : ТНЕУ, 2018. С. 184–185.

170. Мащенко М. А. Екологічний варіант визначення інвайронментальної безпеки. *Економіка та держава*. 2018. №12. С. 16–20.

171. Мащенко М. А. Екологічний менеджмент як засіб управління інвайронментальною безпекою. *Актуальні проблеми сучасної науки* : матеріали XXXIX Міжнародної науково-практичної конференції (27 лютого 2019 р., Санкт-Петербург – Астана – Київ – Відень). URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/15518781057241.pdf> (дата звернення: 30.02.2019).

172. Мащенко М. А. Еколого-економічна безпека держави. *Проблеми соціально-економічного розвитку підприємств* : мат. X Міжнарод. наук.-практич. конф. (25-26 жовтня 2017 року, м. Харків). Харків: НТУ «ХП», 2017. С. 122–124.

173. Мащенко М.А. Економічний, соціальний та екологічний варіанти визначення інвайронментальної безпеки. *Європейський вектор модернізації економіки : креативність, прозорість та сталий розвиток* : тези доповідей за матеріалами X Ювілейної Міжнародної науково-практичної конференції

(18–19 квітня 2018 р., м. Харків). У 3 частинах. Харків : ХНУБА, 2018. Ч.2. С. 38–40.

174. Мащенко М. А. Елементи механізму забезпечення інвайронментальної безпеки держави. *Научная мысль информационного века – 2019* : матеріали XV Международной научно-практической конференции. (7–15 березня 2019 р., м. Перемишль). Перемишль, 2019. С. 33–35.

175. Мащенко М. А. Забезпечення економічної безпеки регіону. *Інформаційна та економічна безпека (INFECO-2016)* : мат. III Міжнарод. наук.-практич. конф. (28–30 квітня 2016 р., м. Харків). Київ : УБС, НБУ, 2016. С. 76–78.

176. Мащенко М. А. Забезпечення інвайронментальної безпеки підприємства. *Інноваційна економіка*. 2018. №7–8. С. 86–90.

177. Мащенко М. А. Забезпечення інвайронментальної безпеки промислових підприємств залізничного транспорту : монографія. – Харків : Видавництво «Лідер», 2019. – 296 с.

178. Мащенко М. А. Інвайронментальна безпека промислового підприємства в умовах структурних перетворень. *Адаптаційно-інтеграційні механізми управління інноваційними процесами в економіці* : колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. Прохорової В. В. – Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2019. С. 44–51. (*Особистий внесок автора: розглянуто інвайронментальну безпеку промислового підприємства в умовах структурних перетворень*).

179. Мащенко М., Кліменко О., Дикань О. Optimization of expenditures on environmental actions in Ukraine. *Технологічний аудит та резерви виробництва*. 2017. № 5/5(37). С. 25–30. (*Особистий внесок автора: запропоновано методичний інвайронментальний підхід щодо раціонального використання природних ресурсів України*).

180. Мащенко М.А., Кліменко О.М. Еколого-економічні проблеми інвайронментальної безпеки України. *Бізнес Інформ*. № 3. 2018. С. 190–195.

(Особистий внесок автора: проведено оцінку еколого-економічних загроз та екологічних збитків для забезпечення інвайронментальної безпеки).

181. Мащенко М.А., Литвиненко А.В. Визначення пріоритетів інвайронментальної безпеки України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 61. С. 47–53. *(Особистий внесок автора: визначено завдання та пріоритети інвайронментальної безпеки на державному рівні).*

182. Мащенко М. А. Методичний підхід до визначення комплексного показника інвайронментальної безпеки промислового підприємства. *Сталий розвиток економіки*. 2018. №3. С. 132–140.

183. Мащенко М. А. Механізм державно-приватного партнерства як необхідна умова забезпечення інвайронментальної безпеки. *Сучасний рух науки* : матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (6– 7 грудня 2018 р., м. Дніпро). Дніпро : WayScience, 2018. С. 848–851.

184. Мащенко М. А. Механізм розподілу чистого прибутку на споживану та капіталізовану складові. *Інноваційна економіка*. 2012. №5. С. 265–268.

185. Мащенко М. А. Механізм розробки та реалізації пріоритетів інвайронментальної безпеки України. *Теоретико-методологічні засади формування національної економічної системи в умовах інтеграції у світове господарство* : монографія / за заг. ред. канд. екон. наук, доц. М. С. Бріля. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. С. 163–214. *(Особистий внесок автора: розроблено механізм та запропоновано пріоритети інвайронментальної безпеки України).*

186. Мащенко М. А. Механізм розробки та реалізації пріоритетів інвайронментальної безпеки регіону. *Економіко-правові засади формування та розвитку регіональної інфраструктури в умовах децентралізації економіки України* : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., присвяченої 100-річчю НАН України, (1–28 лютого 2018 р., м. Харків). Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. С. 36– 38.

187. Мащенко М. А. Механізм розробки та реалізації пріоритетів інвайронментальної безпеки України. *Маркетинг та менеджмент у фокусі викликів нової економіки* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (26–28 квітня 2018 р., м. Ужгород) / за заг. ред. проф. І.І. Черленяка. Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. С. 454–456.

188. Мащенко М. А. Мотивація та стимулювання найманих працівників в умовах інвестиційно-інноваційних перетворень. *Економічний розвиток України в сучасному просторі та часі* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (30 листопада –1 грудня 2010 р., м. Харків). Харків : ФОП Павленко О.Г., 2010. С. 431–436.

189. Мащенко М. А. Напрямки реформування регіональної політики Харківської області на основі swot-аналізу. *Образование и наука та на XXI век* : матеріали за 10-а міжнародна научна-практична конференція (17–25 октября 2014 г., г. София). София : «Бял ГРАД-БГ» ООД, 2014. Том 3. Економіки. С. 18–21.

190. Мащенко М. А. Необхідність забезпечення інвайронментальної безпеки підприємства як запорука інвайронментальної безпеки держави. *Ефективна економіка*. 2018. №11. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/11_2018/65.pdf (дата звернення: 30.11.2018).

191. Мащенко М. А. Організаційно-економічна модель державно-приватного партнерства у забезпеченні інвайронментальної безпеки. *Економічний розвиток України в контексті впровадження прогресивних інформаційних технологій та систем управління* : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. (25 лютого 2019 р., м. Київ) / Відпов. за вип. С. Остапчук. Київ : ТОВ «ВІПО», 2019. С. 234–237.

192. Мащенко М. А. Особливості реалізації інвайронментальної безпеки. *Управління розвитком*. 2018. №2 (192). С. 64–68.

193. Мащенко М. А. Оценка эффективности труда персонала в современных условиях. *Современный научный вестник* : научно-

теоретический и практический журнал. Серия : экономические науки. 2012. №1(113). С. 105–109.

194. Мащенко М. А. Оцінка соціально-економічної ефективності щодо забезпечення інвайронментальної безпеки. *Перспективні напрямки розвитку економіки, фінансів, обліку, менеджменту та права: теорія і практика: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (9 березня 2019 р., м. Полтава)*. Полтава : ЦФЕНД, 2019. Ч. 2. С. 7.

195. Мащенко М. А., Пивавар І. В. Державне регулювання соціального захисту населення. *Інноваційна економіка*. 2013. №2. С. 156–162. (*Особистий внесок автора: обґрунтовано пріоритети та основні напрями забезпечення соціальної орієнтації економіки*).

196. Мащенко М.А., Пономаренко О.О. Оцінка рівня ефективності найманої праці на макро- та мікроекономічному рівнях. *Бізнес Інформ*. 2016. №10. С. 51–56. (*Особистий внесок автора: визначено показники соціальної безпеки*).

197. Мащенко М. А. Процес управління інвайронментальною безпекою підприємства. *Управління розвитком*. 2018. №3. С. 18–22.

198. Мащенко М. А. Роль державно-приватного партнерства у формуванні інвайронментальної безпеки. *Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та права* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (10 листопада 2018 р., м. Полтава). Полтава : ЦФЕНД, 2018. Ч. 4. С. 8–9.

199. Мащенко М. А. Роль підприємства в екологічній модернізації національної економічної системи. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. №63. С. 46–53.

200. Мащенко М.А., Степаненко В.О. Сутність механізму забезпечення соціально-економічної безпеки регіону. *Соціально-економічний розвиток України та її регіонів: проблеми науки та практики* : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (22–23 травня 2015). Харків, 2015. С. 196–200. (*Особистий внесок автора: запропоновано*

механізм забезпечення соціально-економічної безпеки регіону).

201. Мащенко М. А. Стратегія управління інвайронментальною безпекою підприємства. *Сталий розвиток економіки*. 2018. №4. С. 114–120.

202. Мащенко М. А. Сутність та необхідність регулювання інвайронментальної безпеки промислового підприємства. *Економічний дискурс*. 2018. №4. С. 90–97.

203. Мащенко М. А. Теоретико-методологічні підходи до структурної трансформації національних економічних систем. *Бізнес Інформ*. 2018. №10. С. 8–12.

204. Мащенко М. А. Теоретичне обґрунтування сутності економічної категорії «інвайронментальна безпека». *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2017. №60. С. 49–55.

205. Мащенко М. А. Удосконалення системи заробітної плати в сучасній економіці. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»* : зб. наук. праць. Тематичний випуск: Технічний прогрес і ефективність виробництва. Харків : НТУ «ХПІ». 2012. №4. С. 40–46.

206. Мащенко М. А. Управління економічною безпекою регіону на основі swot-аналізу. *Інноваційна економіка*. 2016. №3–4. С. 80–84.

207. Мащенко М. А. Формування механізму забезпечення інвайронментальної безпеки на макро- та мікроекономічному рівнях. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. №64. С. 165–171

208. Мащенко М. А. Формування мотиваційного механізму на підприємстві. *Комунальне господарство міст*: науково-технічний збірник. Харків : Харківська національна академія міського господарства, 2012. Вип. 102. С. 365–369.

209. Мащенко М. А. Формування форми заробітної плати, в основі якої розрахунок кваліфікаційних рівнів працівників. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*: зб. наук. праць. Тематичний випуск : Технічний прогрес і ефективність виробництва.

Харків : НТУ «ХП», 2010. №59. С. 118–124.

210. Меліхова Т. О. Економічна безпека підприємства : формування, контроль, ефективність : монографія. Херсон, Видавничий дім «Гельветика», 2018. 632 с.

211. Мельник Л. Г. Екологічна економіка : підруч. 2-ге вид., випр. і доп. Суми : ВТД «Університетська книга», 2003. 348 с.

212. Мерзликина Г. С., Шаховская Л. С. Оценка экономической состоятельности предприятия: монография. Волгоград : ВолгГТУ, 1998. 263 с.

213. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України (Наказ Мінекономрозвитку України від 29.10.2013 №1277) URL:<http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=ukA&tag=MetodichniRekomen datsii> (дата звернення: 28.02.2019).

214. Методы и средства принятия решений в социально-экономических и технических системах : учеб. пос. / Э. Г. Петров, М. В. Новожилова, И. В. Гребенник, Н.А. Соколова; под общ. ред. Э. Г. Петрова. Херсон : ОЛДІ-Плюс, 2003. 380 с.

215. Механизмы управления экономической безопасностью / Ю. Г. Лысенко, С. Г. Мищенко, Р. А. Руденский и др. Донецк : ДонНУ, 2002. 178 с.

216. Мехеда Н., Маджула А. Планування соціальної безпеки на підприємстві. *Вісник Черкаського університету*. Серія Економічні науки. 2010. №1. URL: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=39869> (дата звернення: 28.02.2019).

217. Мірошниченко О. В. Економічна безпека як складова комплексної системи національної безпеки України. *Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля*. Луганськ, 2010. №12(154). С. 125–132. URL: http://www.snu.edu.ua/downloads/vistnik_2013_190-1.pdf. (дата звернення: 28.02.2019).

218. Мішеніна Н. В., Ярова І. Є., Мішеніна Г. А. Розвиток механізмів державно-приватного партнерства у сфері природогосподарювання в умовах децентралізації. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2017. №1. С. 319–330. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mimi_2017_1_31 (дата звернення: 28.02.2019).
219. Мних О. Б., Гречин Б. Д. Стратегічна роль екологістики в розвитку підприємства в умовах поглиблення економічної кризи в Україні. *Економічний аналіз*. 2016. №2, Т. 2. С. 108–118.
220. Мних О. Б., Сокіл Ю. Р. Дослідження проблем розвитку екологічно-орієнтованої економіки (на прикладі промислових підприємств Львівської області). *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2014. №790. С. 97–107.
221. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство: монографія / В. М. Геєць, М. О. Кизим, Т. С. Клебанова та ін. Харків : ВД «Інжек», 2006. 240с.
222. Мунтіян В. І. Економічна безпека України. Київ : КВШ, 1998. 462 с.
223. Муравых А. И. Управление экологической безопасностью. Москва : РАГС, 2006. 288 с.
224. Муравьев В. Е. Термины и понятия «зеленой» экономики: глоссарий. URL: <http://www.rudocs.exdat.com> (дата звернення: 28.02.2019).
225. Мухин В. И., Малин А. С. Исследование систем управления: учебник для вузов. 2-е изд. Москва : Издательский дом ГУ ВШЭ, 2004. 400 с. URL: <http://freebooks.so/teoriya-economicheskaya/issledovanie-sistem-upravleniya.html> (дата звернення: 28.02.2019).
226. Національна стратегія наближення (апроксимації) законодавства України до права ЄС у сфері охорони довкілля. Київ, 2015. 107 с. URL: http://www.menr.gov.ua/docs/activityadaptation/draft_NAS_FEB2015.pdf (дата звернення: 28.02.2019).
227. Нескородєва І., Пустовгар С. Порівняльний аналіз ефективності

використання методів діагностики банкрутства українських підприємств.

Вісник економіки транспорту і промисловості. 2011. №36. С. 181–186.

228. Никулина Н. Л. Экологические аспекты экономической безопасности региона: автореф. дис. на соискание учен. степени к-та экон. наук: 08.00.05. Екатеринбург, 2008. 26 с.

229. Ніколаюк С. І., Никифорчук Д. Й. Безпека суб'єктів підприємницької діяльності : курс лекцій. Київ : КНТ, 2005. 320с.

230. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики. Москва : Фонд экономической книги, 1997. 180 с.

231. Овчаренко Є. І. Система економічної безпеки: ознаки та принципи функціонування. *Економіка. Менеджмент. Підприємництво*. 2012. № 24(II). С. 133–143.

232. Огарок Л. Л. Системний підхід до управління економічною безпекою як регіональної складової державного механізму. *Державне управління: теорія і практика*. 2005. №2. URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Dutp/2005-2/> (дата звернення: 30.12.2018).

233. Одягайло Б. М., Москаленко О. М. Державно-приватне партнерство як інститут розвитку інноваційної сфери в Україні: загальні засади та міжнародний досвід. *Вісник Криворізького економічного інституту КНЕУ*. 2010. №1(21). URL: <http://www.kneu.dp.ua/wp-content/uploads/2015/05/Visnik-N1-21-2010.pdf#page=9> (дата звернення: 30.12.2018).

234. Омельчук С. Визначення сутності поняття «економічна безпека підприємства» та його складових. *Вісник Хмельницького національного університету*. Економічні науки. 2008. №6, Т. 1. С. 206–210.

235. Офіційний сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВОЗ) : веб-сайт. URL: <http://www.who.int/ru/> (дата звернення: 30.12.2018).

236. Офіційний сайт Міністерства екології та природних ресурсів України : веб-сайт. URL: <http://www.menr.gov.ua/> (дата звернення:

30.12.2018).

237. Офіційний сайт Міністерства економіки України : веб-сайт. URL: <http://www.me.gov.ua/> (дата звернення: 30.12.2018).

238. Офіційний сайт ООН, представництво в Україні : веб-сайт. URL: <http://www.un.org.ua/ua> (дата звернення: 30.12.2018).

239. Павлова Г. О. Державно-приватне партнерство: аналіз світового досвіду та шляхи розвитку в Україні. *Теорія і практика державного управління*. 2011. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/putp/2011-3/doc/3/02.pdf> (дата звернення: 30.12.2018).

240. Павловська О. Д., Харчук С. В. Конкурентоспроможність національної економіки: пріоритети дослідження та експертні оцінки: наук.-метод. матеріал. Київ : КНЕУ, 2003. 51 с.

241. Павлюк К. В., Павлюк С. М. Сутність і роль державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку держави. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету*. Економічні науки. 2010. Вип. 17. С. 10–19.

242. Паньков В. Экономическая безопасность : мирохозяйственный и внутренний аспект. *Внешиэкономические связи*. 1992. Вып. 8. С. 5–18.

243. Пастернак-Таранушенко Г. А. Економічна безпека держави. Статистику процесу забезпечення; за ред. Б. Кравченка. Київ : Кондор, 2002. 302 с.

244. Пастернак-Таранушенко Г. А. Экономическая и национальная безопасность Украины. *Экономика Украины*. 1994. №2. С. 51–57.

245. Пахомова Н. В., Эндерс А., Рихтер К. Экологический менеджмент. Санкт-Петербург : Питер, 2003. 544с.

246. Пашко П. В. Умови та чинники забезпечення митної безпеки. *Митна справа*. 2010. №1(67). С. 5–16.

247. Платко А. Ю., Жало Д. А. Взаимосвязь устойчивого экономического развития и международной экологической безопасности. *Инновации* : электронный научный журнал. 2017. №2(31). С. 4–9. URL:

<http://www.innov.ru/science/economy/vzaimosvyaz-ustoychivogo-ekonomiche>
(дата обращения: 28.02.2019).

248. Позднякова Л. О., Сліпченко О. Л., Котик В. В. Реформування залізничного транспорту як фактор стабілізації національної економіки України. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. Серія «Економіка і менеджмент». 2012. Вип. 8. С. 17–19.

249. Постанова Верховної Ради України від 05.03.1998 р. № 188/98-ВР «Про основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки». URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=188%2F98-%E2%F0&p=1290941518787903> (дата звернення: 28.02.2019).

250. Постюшков А. В. *Оценочный менеджмент : учеб. пос.* Москва : ФАИР-ПРЕСС, 2004. 272 с.

251. Предборський В. А., Ліпкан В. А. *Економічна безпека держави*. Київ : Кондор, 2005. 391 с.

252. *Проблеми управління економічною безпекою суб'єктів господарювання: монографія / О. А. Кириченко, В. С. Сідак та ін.* Київ : Університет «Крок», 2008. 403 с.

253. Резник Г. А., Малышев А. А. Модель управления устойчивостью эколого-экономической системы. *Известия ПГПУ им В. Г. Белинского*. 2011. №24. С. 403–407.

254. *Розвиток інноваційної та інвестиційної політики держави. Система державного управління та механізми державної підтримки інвестиційної та інноваційної діяльності: матеріали наукової експертизи*. Київ, 2007. URL: <http://www.in.gov.ua/index.php?get=169&id=896> (дата звернення: 28.02.2019).

255. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції національної екологічної політики України на період до 2020 року» від 17.10.2007р. №880-р. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/880-2007-%D1%80> (дата звернення: 28.02.2019).

256. Рубанов В. В. Безопасность – лозунги, теория и политическая практика. Москва : РЭЖ. 1991. №17. С. 31–41.

257. Рудницкий В., Сарахман О. Роль экологического аудита в современной экономике Украины. *SE Zeszyty Naukowe Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej*. Tarnowie, marzec 2017. №1, Т. 33. Р. 97–111.

258. Рузвельт Ф. Д. Беседы у камина. Москва : ИТРК, 2003. 408 с.

259. Савицкая Г. В. Анализ эффективности и рисков предпринимательской деятельности. Методологические аспекты. М : Инфра-М, 2012. 272 с.

260. Садеков А. А. Механизмы эколого-экономического управления предприятием : монография. Харьков : Издательский дом «ИНЖЭК», 2004. 224с.

261. Сенчагов В. Экономическая безопасность : геополитика, глобализация, самосохранение и развитие. М.: ЗАО «Финстатинформ», 2002. 128 с.

262. Сімак С. В. Світовий досвід організації державно-приватного партнерства. *Наукові праці: науково-методичний журнал Чорноморського державного університету ім. Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. Серія «Державне управління». 2014. Вип. 223/2014, Т. 235. С. 88–94.

263. Соколова Н. М. Державно-приватне партнерство в дорожній галузі: європейський досвід та перспективи розвитку в Україні. *Автомобільні дороги і дорожнє будівництво: науково-технічний збірник*. URL: http://publications.ntu.edu.ua/avtodorogi_i_stroitelstvo/82/094-104.pdf (дата звернення: 28.02.2019).

264. Сонько С. П. Філософські витоки глобальної екологічної проблеми. *Екологія – шляхи гармонізації відносин природи та суспільства: матеріали IV міжвузівської науково-практичної конференції (16-17 жовтня*

2014 р., м. Умань). Умань: Ред.-вид. центр УНУС, 2014. С. 3–7.

265. Социально-экономический потенциал региона: монография / А. М. Телиженко, Е. В. Лапин, Л. Г. Мельник, С. Н. Ильяшенко, В. Н. Кислый и др.; под общ. ред. проф. О. Ф. Балацкого. Сумы : ВТД

«Университетская книга», 2010. 364 с.

266. Сталий розвиток: еколого-економічна оптимізація територіально-виробничих систем : навч. посіб. / Н.В. Караєва, Р.В. Корпан, Т.А.Коцко, І.В. Недін, Є.В. Хлобистов, І.П. Частоколенко; за заг. ред. І.В. Недіна. Суми : ВТД «Університетська книга», 2008. 384 с.

267. Економічна статистика : статистична інформація. *Державний комітет статистики України* : веб-сайт. URL: www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 28.02.2019).

268. Стратегічні виклики ХХІ століття суспільству та економіці України : в 3 т. Т. 2 : Інноваційнотехнологічний розвиток економіки / за ред. акад. НАН України В. М. Гейця, акад. НАН України В. П. Семиноженка, чл.-кор. НАН України Б. Є. Кваснюка. Київ : Фенікс, 2007. 564 с.

269. Страхова Н., Алексеенко К. Алгоритм модели обеспечения устойчивого развития и экологической безопасности предприятий стройиндустрии. *Наукоеведение*: интернет-журнал. 2012. №4. URL: naukovedenie.ru/PDF/72trgsu412.pdf (дата обращения: 28.02.2019).

270. Тамбовцев В. Л. Экономическая безопасность хозяйственных систем: структура, проблемы. *Вестник МГУ. Сер. 6. Экономика*. 1995. №3. С. 3.

271. Терещенко О. О. Дискримінантна модель інтегральної оцінки фінансового стану підприємства. *Економіка України*. 2003. №8. С. 38–45.

272. Токмакова І. В. Забезпечення гармонійного розвитку залізничного транспорту України : монографія. Харків : УкрДУЗТ, 2015. 403 с.

273. Токмакова І. В. Сутність стратегічного партнерства на залізничному транспорті. *Вісник економіки транспорту і промисловості*.

2013. № 41. С. 130–133.

274. Токмакова І. В. Теоретико-методологічні основи забезпечення гармонійного розвитку залізничного транспорту України : дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук : 08.00.03. Український державний університет залізничного транспорту. Харків: УкрДУЗТ, 2015. 455 с.

275. Третяк В. П. Державне регулювання інноваційних відносин у соціальній сфері. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна*. Серія: економічна. 2010. №921. С. 111–116. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhE_2010_921_21 (дата звернення: 28.02.2019).

276. Тур О. М. Формування еколого-економічного механізму стратегії екологоорієнтованого розвитку національної економіки. *Механізм регулювання економіки*. 2011. №4. С. 39–43.

277. Удосконалення стратегії управління підприємством / Л. О. Позднякова, В. О. Котик, А. К. Стандіо та ін. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2017. №59. С. 256–264.

278. Українська Л. О. Конкурентні фактори інноваційного розвитку залізничних перевезень. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2012. №4. URL:http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exeUkrayinska_412.htm (дата звернення: 28.02.2019).

279. Українська Л. О., Крюкова О. М., Корнєєва Г. Ю. Оцінка екологічної складової сталого розвитку та еколого-економічного рахівництва в Україні. *Вісник національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого*. 2014. №4(19). С. 92–102.

280. Управління економічною безпекою автотранспортного підприємства : монографія / І. А. Дмитрієв, А. О. Близнюк, В. Ю. Онісіфорова. Харків : ХНАДУ, 2014. 345с.

281. Ушкаренко Ю. В., Петлюченко В. В. Функціональні складові системи економічної безпеки підприємства харчової промисловості: теоретичний аспект. *Актуальні питання теорії та практики менеджменту: матеріали IV-ої Міжнародної науково-практичної конференції студентів,*

аспірантів та молодих вчених (20-21 березня 2013 р., м. Луганськ). Луганськ: ТОВ «Віртуальна реальність», 2013. 256 с.

282. Федоришева А., Реальчук О. Безпека як розвиток і безпека як стабільність – синергетика соціоприродних. *Регіональна економіка*. 2002. №4. С. 19–26.

283. Федулова Л. І. Технологічне прогнозування в системі інноваційної економіки. *Економіка і прогнозування*. 2005. №3. С. 3–31.

284. Ферару Г. С. Экологический менеджмент. Ростов н/Д.: Феникс, 2012. 528 с.

285. Хвесик М. А., Степаненко А. В. Екологічна криза в Україні: соціально-економічні наслідки та шляхи їх подолання. *Економіка України*. 2014. №1. С. 74–86.

286. Хлобистов Є. В. Екологічна безпека трансформаційної економіки. К.: Чорнобильінтерінформ, 2004. 336 с.

287. Хлобистов Є. В., Жарова Л. В., Кобзар О. М. Екологічна безпека стратегічного потенціалу динаміки розвитку продуктивних сил регіонів України. *Механізм регулювання економіки*. 2008. №3, Т. 2. С. 206–214.

288. Хлобистов Є. В. Проблеми забезпечення екологічної безпеки в умовах трансформації економіки України: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.08.01. Київ : РВПС України НАН України, 2005. 34 с.

289. Цал-Цалко Ю. С. Статистичний аналіз фінансової звітності: теорія, практика та інтерпретація : монографія. Житомир : Житомирський державний технологічний університет, 2004. 506 с.

290. Чаговець Л. О. Моделі оцінки та аналізу економічної безпеки підприємства : автореф. на здобуття наук. ступеня к-та екон. наук : 08.00.11. Харків, 2010. 23 с.

291. Череп О. Г., Урусова З. П., Урусов А. А. Управління фінансово-економічною безпекою підприємств в Україні. *Вісник ЖДТУ*. Серія : Економічні науки. 2012. №3(61). С. 328–330.

292. Черчик А. О. Процес управління еколого-економічною безпекою

підприємства. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»* (економічні науки). Х.: НТУ «ХПІ», 2016. №28(1200). С. 51–54.

293. Черчик Л. М. Менеджмент якості навколишнього середовища. *Економічні інновації*: зб. наук. праць. 2016. №61. С. 377–383.

294. Чорнобровка І. В. Економіко-екологічний аспект економічного зростання України. *Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України* : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (5-8 червня 2012 р., м. Харків). Харків : Вісник економіки транспорту і промисловості, 2012. №38. С. 104–105.

295. Чубукова О. Ю., Ольшанська О. В. Адаптація системи управління економічної безпеки підприємства. *Ефективна економіка*: електронне наукове фахове видання. 2015. №2. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3765> (дата звернення: 28.02.2019).

296. Чупир О. М. Вибір стратегічних альтернатив розвитку будівельного потенціалу залізничного транспорту. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2012. №2. С. 220–226.

297. Чупир О. М., Сичова О. Є., Руденко Т. В. Провідні вітчизняні комплекси як необхідне підґрунтя для стійкого розвитку економіки України. *Економічний простір*. 2017. №120. С. 90–100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2017_120_11 (дата звернення: 28.02.2019).

298. Шинкаренко В. Г., Волинець Л. М. Підвищення привабливості України як транзитної держави в межах співробітництва ТРАСЕКА. *Економіка транспортного комплексу*. 2018. Вип. 31. С. 63–79.

299. Шкарлет С. М. Економічна безпека підприємства: інноваційний аспект: монографія. Київ : Книжкове вид-во НАУ, 2007. 436 с.

300. Шлемко В. Т., Бінько І. Ф. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення : монографія. Київ : НІСД, 1997. 144 с.

301. Шлыков В.В. Комплексное обеспечение экономической

безпеки підприємства. Рязань : Алетейя, 1999. 145 с.

302. Шпак Н. О., Романишин М. І. Основні принципи формування стратегії забезпечення економічної стабільності підприємства. URL: http://rusnauka.com/14_NPRT_2010/Economics/67034oc.htm (дата звернення: 28.02.2019).

303. Щодо розвитку державно-приватного партнерства як механізму активізації інвестиційної діяльності в Україні : аналітична записка. *Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України*. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/816/> (дата звернення: 28.02.2019).

304. Экономика и организация производства : учеб. пос. / Под ред. Ю. И. Трещевского, Л. П. Пидоймо. Воронеж: ВГУ, 2010. 854 с.

305. Яковлев П. А. Государственно-частное партнерство : анализ международного опыта и перспектив. *Коммунальное хозяйство городов* : научно-технический сборник. Киев : Техника, 2010. №92. С. 323–331.

306. Якутин Ю. В. Условия повышения эффективности интеграционного взаимодействия в корпоративных структурах. *Корпоративные проблемы экономического реформирования России* : сб. науч. трудов; под общ. ред. Ю. Б. Винслава. М.: ОАО «НПО «Экономика», 2000. 183 с.

307. Ячменьова В. М., Веретьохін А. В. Аналіз існуючих методів оцінювання еколого-економічної безпеки підприємства. *Економика и управление*. 2013. №5. С. 96–100.

308. Cable V. What Is International Economic Security? *International Affairs*, April 1995. V. 5. № 3. P. 305–324.

309. Economics and National Security: A History of Their Interaction. Ed. Goodwin C. D. Durnham, 1991. P. 313.

310. Economic Strategy and National Security. Ed. DeSouza P.J. Boulder, 2002. P. 215.

311. Gardner Mary M., Riley Christopher B., Bommarco Riccardo,

Öckinger Erik. Rightsofway: a potential conservation resource. *Frontiers in Ecology and the Environment*. March, 2018. Vol: 16, issue 2, p. 54–65.

312. Guidance on social responsibility ISO 26000:2010. URL: <http://www.iso.org>. (Last accessed: 5.02.2017).

313. Hoepner, A. G. F., B. Kant, B. Scholtens, and P.-S. Yu (2013) Is the journal *Ecological Economics* really in itself a poor and misleading guide to what ecological economics is about? A reply to “Influencing the perception of what and who is important in ecological economics” *Ecological Economics* 89, 174–176, 2013p.

314. Integrated Pollution Prevention and Control Reference Document on Economics and CrossMedia Effects, July 2006. P. 285.

315. International Bank for Reconstruction and Development. Global Development Finance 2002. Washington, 2001. 191 p.

316. Kim B.-Y. The Income, Savings and Monetary Overhang of Soviet Households. *Journal of Comparative Economics*. 1999. P. 644–668.

317. Kistersky L., Soussan C.M. and Cruise D.L. (eds.). *Security in Eastern Europe : the Case of Ukraine*, Providence, Brown University, 1994, 112p.

318. Markus Hadler. *Development in Selected Countries. The Influence of Global Ideas on Environmentalism and Human Rights*. 2017. Pages 85–108.

319. National Economic Security: In Search of an Operational Concept. Ed. Altins von Geusau F. A. M. Tilburg, 1980. P. 225.

320. Official Journal of the European Union. URL: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:334:0017:0119:en:PDF> (Last accessed: 5.02.2017).

321. Renda A., Schrefler L. Public-Private Partnerships: Models and Trends in the European Union da. *The European Parliament*, 2005., pp. 65–67.

322. Wiig K. Knowledge Management: An Introduction and Perspective. *Journal of Knowledge Management*. 1997. Vol.1. P. 6–14.

323. Worldbank Retrieved from. URL: <http://ppi.worldbank.org/>. (Last accessed: 5.02.2017).

324. Yanitzky O.N. On evolution of international comparative ecosociological studies. *Sotsiologicheskie issledovaniya [Sociological Studies]*. 2015. No 2. P. 98-106.

325. Yazenin A.V. Optimization with Fuzzy Random Data and its Application in Financial Analysis. *International Conference on Fuzzy Sets and Soft Computing in Economics and Finance (FSSCEF 2004): Proceedings*. Saint-Petersburg, 2004. – Vol. 1. P. 16–32.

326. Yescombe E. R. *Public-Private Partnerships: Principles of Policy and Finance*. London: Yescombe Consulting Ltd, 2007. 368 p.

